

Tagung der Alpenkonferenz
Réunion de la Conférence alpine
Sessione della Conferenza delle Alpi
Zasedanje Alpske konference

XI

TOP / POJ / ODG / TDR

A4

SL

OL: DE

MEDNARODNA GORSKA PARTNERSTVA

A Poročilo Stalnega sekretariata

B Predlog sklepa

A Poročilo stalnega sekretariata o nadaljnem razvoju gorskih partnerstev Alpske konvencije

Stalni odbor je zaprosil pogodbenice, da do konca decembra 2010 v pisni obliki predstavijo, kako si predstavljajo prihodnji potek skupnih dejavnosti v okviru gorskih partnerstev Alpske konvencije, in pozval Stalni sekretariat, da na tej podlagi pripravi utemeljen predlog sklepa za 45. sejo Stalnega odbora in predložitev XI. Alpski konferenci.

Svoja stališča so predložile Nemčija (30. 11. 2010), Avstrija (21. 12. 2010), Francija (11. 1. 2011), Italija (14. 1. 2011) in Lihtenštajn (18. 1. 2011). Izvirniki stališč so predloženi kot priloga 4.

Ministri pogodbenic Alpske konvencije so se na VII. Alpski konferenci leta 2002 v Meranu v izjavi, sprejeti k 12. točki dnevnega reda "Mednarodno leto gora" izrecno zavzeli, da se izkušnje iz alpskega procesa vnesejo v Mednarodno partnerstvo za trajnostni razvoj na gorskih območjih (**Mountain Partnership**), ki je bilo sklenjeno na Svetovnem vrhu o trajnostnem razvoju v Johannesburgu in dopolnjeno na svetovnem gorskem vrhu (Global Mountain Summit) v Biškeku v Kirgizistanu. Gorsko partnerstvo je krovna organizacija držav, meddržavnih organizacij in nevladnih organizacij, ki na podlagi izvajanja 13. poglavja Agende 21 in 42. člena Akcijskega načrta iz Johannesburga 2002 sodelujejo v prizadevanju, da bi po vsem svetu pospešile trajnostni razvoj gorskih območij. Od članov se pričakuje, da Gorskemu partnerstvu po lastni presoji namenijo letni prispevek. Prispevki za Gorsko partnerstvo so lahko zelo različni in segajo od podpore pri sestavi pravno zavezujočih pogodb med državami prek podpore institucijam in omrežjem, organizacije konferenc in drugih prireditev pa vse do projektov na področju trajnostnega razvoja gorskih vasi.

Iz sklepov, ki so bili na VII., VIII. in IX. Alpski konferenci sprejeti na temo gorskih partnerstev, je razvidno, da so **prednostna območja sodelovanja Alpske konvencije** Karpati, Kavkaz, Srednja Azija (Pamir in Tjanšan) in balkanska regija. Če bo na XI. Alpski konferenci sprejet ustrezen sklep, se ta seznam lahko razširi še na dinarski lok.

Glede skupnih dejavnosti, ki so bile doslej izvedene v okviru gorskih partnerstev, je treba omeniti, da je Stalni sekretariat 3. marca 2006 izjavil, da Alpska konvencija pristopa k gorskemu partnerstvu.

Sodelovanje s **Karpati** prav gotovo lahko velja kot vzor za tovrstno partnerstvo. Memorandum o soglasju med Alpsko in Karpatsko konvencijo iz leta 2006 kot tudi Skupni memorandum o soglasju s Konvencijo Združenih narodov o biološki raznovrstnosti (CBD) iz leta 2008 sta podlaga za obsežno in redno sodelovanje, ki prihaja do izraza v skupnih stališčih, naslovljenih na evropske institucije, na prireditvah, ki jih organizirata obe konvenciji, in pri tesnih stikih med sekretariati. Poleg tega organi Alpske konvencije nudijo stalno podporo pri vzpostavitvi Mreže zavarovanih območij v Karpatih (CNPA).

V vsebinskem smislu je bila prednostna naloga skupnih dejavnosti gorskega partnerstva pogodbenic Alpske konvencije v **Srednji Aziji** trajnostni razvoj gorskih vasi in krepitev vloge lokalnega samoupravljanja. Omeniti je treba konferenco gorskih vasi novembra 2005 v Biškeku, na kateri so predstavniki gorskih vasi iz Alp, Altaja, Karpatov, Kavkaza in Srednje Azije razpravljali o možnostih krepitev prizadevanj za trajnostni razvoj na lokalni ravni na šestih gorskih območjih. Konferenco so s prispevkom v višini 25.000 evrov finančno omogočile Nemčija, Francija, Italija, Lihtenštajn, Avstrija, Švica in Slovenija, organiziral pa jo je Stalni sekretariat v sodelovanju z lokalnim dolgoročnim programom srednjeazijskega gorskega partnerstva CAMP, ki ga vodi Švica. Druga dva skupna projekta alpskih držav, ki jih je usklajeval Stalni sekretariat, sta se ukvarjala z nadaljnjim razvojem zveze AGOCA. Leta 2008 sta bila s finančno pomočjo Nemčije, Francije, Lihtenštajna, Avstrije, Švice in Slovenije v višini 30.000 evrov organizirane delavnice za izboljšanje instrumentov upravljanja organov samoupravljanja v vaseh Kazahstana, Kirgizistana in Tadžikistana kot tudi procesov načrtovanja zveze AGOCA in seminar usposabljanja za izdelavo klobučevine. Leta 2010 sta Lihtenštajn in Slovenija s prispevkom v višini 5.000 evrov podprla institucionalno krepitev organov samoupravljanja v treh gorskih vaseh, ki so se pristopile zvezi.

V zvezi s procesom regionalnega sodelovanja na **Kavkazu** je na povabilo Lihtenštajna in Programa ZN za okolje (UNEP) novembra 2007 v Vaduzu potekalo ministrsko srečanje, prav tako na povabilo Programa ZN za okolje ter in finančni podpori Italije pa sta bili aprila in novembra 2009 v Bolzanu na strokovni ravni predstavnikov kavkaških držav dve srečanji, na katerih so obravnavali možnosti sodelovanja pri zagotavljanju trajnostnega razvoja na Kavkazu. Potem ko so bili v okviru projekta, ki sta ga finančno podprli Nemčija in Lihtenštajn ter usklajevala regionalna centra za okolje Južni Kavkaz (RECC) in Rusija (RREC), izdelani razvojni programi za osem kavkaških gorskih vasi iz Armenije, Azerbajdžana, Gruzije in Ru-

sije po vzorcu Agende 21, so bile zaradi političnih problemov prekinjene nadaljnje dejavnosti, kot na primer ustanovitev čezmejnega omrežja gorskih vasi na Kavkazu po vzoru Omrežja občin Povezanost v Alpah.

Dejavnosti, ki so doslej potekale v **balkanski regiji**, so obsegale izključno konference. Omeniti je treba 6. ministrsko konferenco Okolje za Evropo, ki je leta 2007 potekala v Beogradu in je bila organizirana v okviru Ekonomske komisije ZN za Evropo. Na njej so udeleženci poudarili pomen priprave konvencije za varstvo in trajnostni razvoj gorskih območij na jugovzhodu Evrope. Leta 2009 je v Podgorici v Črni gori potekala delavnica o čezmejnem sodelovanju zavarovanih območij v južni Evropi, ki jo je organiziral UNEP ob finančni podpori Avstrije in Italije. Leta 2010 je na povabilo UNEP in v organizaciji slovenskega predsedstva Alpske konference v Ljubljani potekalo prvo srečanje za pripravo dokumenta o stanju okolja (Environmental Outlook) za dinarski lok in Balkan.

Poleg skupnih pobud in projektov, ki jih je deloma usklajeval Stalni sekretariat po pooblastilu Stalnega odbora, so se tudi **posamezne pogodbenice** in **opazovalci** intenzivno vključili v **sodelovanje z gorskimi partnerstvi**. Tako sta Italija in Švica podprli dejavnosti sekretariata na področju gorskega partnerstva. Italija, Lihtenštajn in Avstrija so redno prispevali finančna sredstva za financiranje začasnega sekretariata Karpatske konvencije. Poleg tega so redno potekale priložnostne prireditve. Kot primer navajamo spremljajočo prireditev v okviru 18. seje komisije ZN za trajnostni razvoj v New Yorku leta 2010, ki sta jo organizirala sekretariat Gorskega partnerstva in Italija in na kateri so bile predstavljene trajnostne prometne rešitve, ki so bile oblikovane v okviru znanstvene delavnice o mobilnosti na gorskih območjih programa SWOMM, ali pa spremljajoči dogodek v okviru 15. konference pogodbenic Okvirne konvencije ZN o spremembi podnebja 2009 v Kopenhagenu, ki je bil posvečen predstavitvi trajnostnega razvoja gorskih območij v času podnebnih sprememb in sta ga organizirala Lihtenštajn in Švica skupaj s sekretariatom Gorskega partnerstva.

Iz stališč, ki so jih predložile pogodbenice, je razvidno, da so načeloma podpore deležne nadaljnje dejavnosti v zvezi z gorskimi partnerstvi na podlagi zadevnih sklepov Alpske konference iz let 2002, 2004, 2006 in 2009 ter sklepov Stalnega odbora¹. V tej zvezi je treba opo-

¹ Glej sklepe VII. Alpske konference, TDR 12 in dokument VII/10, VIII. Alpske konference, TDR 12, IX. Alpske konference, TDR 15 in X. Alpske konference, TDR B1 ter sklepe 31. seje Stalnega odbora, TDR 9 (pristop k Gorskemu partnerstvu) in 32. seje Stalnega odbora, TDR 7 (določitev skupnih de-

zoriti na odgovornost Alpske konvencije, ki jo je prevzela za območja sodelovanja in na njeno vlogo, ki jo ima kot vzor za druga gorska območja. Zato bo v letu 2012, dvajset let po Konferenci Združenih narodov o okolju in razvoju v Rio de Janeiru in deset po svetovnem vrhu o trajnostnem razvoju v Johannesburgu opravljen pregled obveznostih, ki so jih pogodbenice prevzele. Tudi glede na zgoraj navedeno je treba nadaljevati z uveljavljenimi pobudami za vzpostavitev srednjeročnega sodelovanja s partnerji iz območij, ki so predvidena za sodelovanje.

Pogodbenice so obravnavale naslednje **možnosti za oblikovanje gorskih partnerstev**: nadaljevanje dosedanje prakse izvajanja skupnih in posameznih dejavnosti, uresničevanje novih predlogov in kot skupno stališče tudi vključenost v Večletni program Alpske konvencije 2011-2016.

Nemčija, Italija, Lihtenštajn in Avstrija menijo, da je predvsem nadaljevanje dosedanjega delovanja prek skupnih projektov na območjih sodelovanja primeren instrument za izboljšanje javne podobe Alpske konvencije.

Glede velikosti in pogostosti teh projektov bi lahko bila deležna soglasja izvedba najmanj enega skupnega projekta letno, ki bi ga s primernim finančnim prispevkom podprle po možnosti vse delegacije. Pri tem bi se lahko ravnali po dosednji praksi zbiranja posameznih prispevkov v višini od 2.000 do 6.000 evrov, kar je skupaj zneslo 30.000 evrov. Seveda je Stalni odbor zadolžen, da od primera do primera odloča o izvajanju posameznih projektov in pooblasti Stalni sekretariat za usklajevanje. Pri tem je treba paziti, da so območja sodelovanja Alpske konvencije po možnosti enako obravnavana.

Seveda bodo na področju gorskih partnerstev poleg skupnih projektov še naprej imele pomembno vlogo tudi druge oblike sodelovanja, ki jih spodbuja zlasti Italija.

Novi predlogi za oblikovanje gorskih partnerstev zadevajo po eni strani vzpostavitev programa izmenjav na področju okoljske vzgoje in krepitev zmogljivosti, ki bi ga pogodbenice skupno financirale, kot na primer predlaga Lihtenštajn. Tako bi lahko Stalni sekretariat zagotovil možnost opravljanja prakse predstavnikom organizacij, ki delujejo na tem področju, npr. AGOCA ali CNPA. Po drugi strani bi bilo treba tam, kjer je to primerno, premisliti o tem, da bi

vnosti)

strokovnjake iz območij sodelovanja vabili na seje v okviru Alpske konvencije, kot je predlagala Italija. Uresničitev teh predlogov bi zahtevala minimalne stroške, vendar pa bi to prineslo občutno izboljšanje osebno doživete kontinuitete odnosov z območji sodelovanja.

Zaradi medsebojne povezanosti znotraj Alpske konvencije bi morale dejavnosti na področju gorskih partnerstev biti vključene v Večletni program za obdobje 2011–2016, kot predlaga Nemčija in kot se je že zgodilo v primeru Večletnega programa dela za obdobje 2005–2010, ki je bil sprejet na VIII. Alpski konferenci v Garmischu leta 2004².

Če povzamemo: Stalni sekretariat je pripravljen nadaljevati dosedanja prakso na fleksibilen način in ob upoštevanju učinkovitega ravnanja z obstoječimi viri. Kjer je to smiselno, bi bilo treba upoštevati tudi ravnokar omenjene nove predloge. Zlasti ko gre za skupne projekte, morajo biti okvirni pogoji opredeljeni, še preden Stalni odbor sprejme ustrezen sklep. Kadar skupni projekt, ki ga usklajuje Stalni sekretariat, financirajo le nekatere pogodbenice – kot je bil to primer projekta za institucionalno krepitev zveze AGOCA leta 2010 – se zastavlja vprašanje, ali naj se v ta namen res uporabijo viri Stalnega sekretariata ali pa bi bilo mogoče bolje, če bi tak projekt izvajali tiste države, ki jih določeno območje sodelovanja ali pa določena tema še posebno zanima. Predlog o opravljanju prakse pri Stalnemu sekretariatu je zanimiva možnost, ki pa jo je mogoče uresničiti le, če se zagotovi, da bo končni rezultat koristen. To velja tudi za predlog, da bi na seje v okviru Alpske konvencije vabili strokovnjake z območij sodelovanja. Nedvomno pa je treba morebitno imenovanje novih območij sodelovanja presoditi tudi z vidika učinkovite rabe virov in pripravljenosti na izvajanje konkretnih dejavnosti v daljšem časovnem obdobju.

Sodelovanje z območji sodelovanja Alpske konvencije v okviru Gorskega partnerstva je treba vključiti v Večletni program 2011–2016. Pri tem je možno, da se gorska partnerstva ne vnesajo samo v temeljni dokument k splošnim ciljem, ampak se jih lahko vključi v strateški akcijski načrt tudi kot samostojno smernico za delovanje.

² Glej sklep VIII. Alpske konference k TDR 6 in dokumenta VIII/6/2 in VIII/6/3, točka 4
AC11_A4_sl

B Predlog sklepa

Alpska konferenca

1. se seznanj s Poročilom Stalnega sekretariata o nadaljnjem razvijanju mednarodnih gorskih partnerstev Alpske konvencije,
2. sklene, da bo mednarodna gorska partnerstva, ki obstajajo na območjih sodelovanja Alpske konvencije, še naprej razvijala z izvajanjem skupnih dejavnosti in s posameznimi prispevki pogodbenic in opazovalcev,
3. prosi pogodbenice in opazovalce, da v okviru svojih možnosti skrbijo za neprekinjeno izvajanje skupnih dejavnosti mednarodnih gorskih partnerstev na podlagi ustreznih vsebinskih in finančnih prispevkov,
4. se zavzema, da se mednarodna gorska partnerstva vključijo v temeljni dokument in v strateški akcijski načrt Večletnega programa Alpske konvencije za obdobje 2011–2016.